

Гуравська В., Черняченко О.
студентки 22 групи ННІ педагогіки

Науковий керівник: **Танська В.В.,**

Кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри зоології

(Житомирський державний університет

імені Івана Франка)

ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВИХ ПРИЙОМІВ НА УРОКАХ ПРИРОДОЗНАВСТВА

Актуальність проблеми використання ігрових прийомів на уроках природознавства полягає в тому, що використання ігор у навчальному процесі допомагає активізувати діяльність дитини, розвиває пізнавальну активність, спостережливість, увагу, пам'ять, мислення, підтримує інтерес до того, що вивчається, розвиває творчу уяву, образне мислення, знімає стомлення у дітей, так як гра робить процес навчання цікавим для дитини.

Дослідники проблем початкового навчання (Н. Бібік, І. Бех, Т. Довга, М. Вашуленко) визнають, що в наш час спостерігається зниження інтересу дитини до пізнавальної діяльності. Особливо це відчувається під час викладання навчальних предметів з природничим змістом.

Загальновідомо, що навчальна діяльність визріває в надрах ігрової і лише поступово стає провідною. Явище гри здавна привертало увагу вчених – філософів, культурологів, психологів, педагогів. Згідно традиційних для вітчизняної науки поглядів, гра розглядається як своєрідна репетиція трудових процесів та суспільних стосунків. На противагу Г. Спенсеру, К. Бюлеру, Ф. Бонтендайку та іншим зарубіжним дослідникам, котрі намагалися вивести першопричину гри з фізіологічних чи фізіопсихологічних факторів, Л. Виготський стверджував, що гра виникає як наслідок появи нереалізовуваних негайно потреб та наявності характерної для раннього дитинства тенденції до негайної реалізації

бажань. Гра розглядається як освоєння дитиною світу тими засобами, якими вона володіє на даному рівні свого фізичного та інтелектуального розвитку.

Вчені-психологи виділили такі психологічні функції ігор: усвідомлення дій (Г. Рубінштейн), встановлення суб'єкт-суб'єктних відносин (Хомаш Лафт), перетворення зовнішніх дій у внутрішні (Д. Ельконін), розвиток мислення (А. Сікорський), привчання до праці (В. Моргун) та ін.

У вітчизняній науці психологічну теорію гри розробляли також Б. Ананьєв, О. Леонтьєв, ґрунтовне дослідження гри в дитячому віці провів Д. Ельконін, якому належить таке її визначення: „Гра є форма орієнтації в задачах і мотивах людської діяльності”.

Більш методично зорієнтованим є визначення, запропоноване Г. Селевком: „Гра – це вид діяльності в умовах ситуацій, спрямованих на відтворення та засвоєння суспільного досвіду, в якому складається і вдосконалюється управління поведінкою”.

У дослідженнях сучасних педагогів відображені педагогічні функції ігор: дидактичні (Б. Нікітін, Є. Мінський), мотиваційні (А. Арутюнов, П. Чеботарьов), контролюючі (В. Матирко).

Практичне значення мають результати дослідження з питань імітаційно-ігрового моделювання (В. Єфімов, А. Хачатурян), ролі гри при навчанні іноземної мови (Н. Баришнікова, О. Вербицький, С. Мельник та ін.), ігрові форми розвитку комунікації (Є. Аргустянц, П. Баранов, Н. Гез, І. Горелов, Н. Потапова, Е. Шубін та ін.).

Ознайомлення дітей з природою – одне із головних засобів їх розвитку. В процесі його розширюється орієнтація дітей в навколишньому середовищі, формуються пізнавальні здібності, виховується відповідне відношення до природи. Спочатку дітей знайомлять з рослинами, тваринами, явищами неживої природи, привчають відокремлювати їх в

просторі, виділяти і правильно називати деякі прикмети рослин (забарвлення листя, квітів), рух і голоси тварин. При цьому у дітей удосконалюються аналізатори (очний і слуховий), розвивається інтерес і увага до побаченого, формується добре відношення до них. Пізніше у дітей формується уявлення про предмети і явища природи, з якими вони постійно зустрічаються в житті, приводять їх до установлення таких зв'язків, які діти можуть пізнати в процесі предметно-чутливої діяльності на заняття, іграх і відобразити їх у формі конкретних уявлень.

Дітей вчать спостерігати, виділяти окремі прикмети рослин, тварин, порівнювати об'єми, групувати їх по зовнішніх ознаках. В процесі засвоєння знань у них утворюється більш високі форми пізнавальної діяльності.

Робота за всіма напрямками виховання естетичної чуйності до природи у молодших школярів вдало поєднуються у грі. Значення гри для виховання естетичної чуйності до природи у молодших школярів вдало поєднується у грі. Значення гри для виховання у молодших школярів естетичної чуйності до природи визначається можливостями гри у розвитку чуттєвої сфери дитини. Так, прийняття ігрової ролі потребує занурення в уявну ситуацію, використання чуттєвого досвіду. Наприклад, прийняття ролі якоїсь тварини спирається на ознайомлення з її зовнішнім виглядом, особливостями поведінки, звучанням голосу, умовами життя. За відсутність таких знань школяр, прийнявши роль, змушений буде звернути увагу на ті властивості, на які раніше не зважав, але які мають суттєве значення для вирішення ігрової задачі. Таким чином гра сприяє розвитку у молодших школярів уміння розрізняти зовнішні виразні властивості природи.

Сьогодні, в час відродження національної системи виховання, дуже важливо залучати до процесу формування особистості дитини українські традиційні дитячі ігри. Національні дитячі ігри дуже глибокі своєю

мудрістю, містять у собі величезний виховний потенціал. Вони добре сприймаються нашими дітьми, а за формою, і змістом найповніше відповідають ментальності української дитини.